

Adam Dicko, Covid-19 sırasında sosyal
adalet için mücadele eden Malili bir aktivist
© Xavier Thera/Oxfam

25 OCAK 2021 00:01 GMT'YE KADAR YAYIMLANAMAZ

EŞİTSİZLİK VİRÜSÜ

Koronavirüsün paramparça ettiği bir dünyayı adil, hakkaniyetli ve sürdürülebilir bir ekonomiyle bir araya getirmek

ÖZET

OXFAM

OXFAM BİLGİLENDİRME NOTU – OCAK 2021

Koronavirüs salgını, neredeyse her ülkede eşitsizliğin aynı anda artmasına yol açma potansiyeli taşıyor, üstelik bu durum verilerin tutulmaya başlamasından bu yana ilk kez gerçekleşiyor. Virüs mevcut servet eşitsizliklerini ve toplumsal cinsiyet ve ırk temelli eşitsizlikleri gözler önüne serdi, besledi ve arttırdı. En zengin kesim -bireyler ve şirketler- servetlerine servet katarlarken, 2 milyondan fazla insan hayatını kaybetti ve yüz milyonlarca insan yoksulluğa sürüklendi. Milyarderlerin serveti yalnızca dokuz aylık bir dönemde pandemi öncesi seviyelerini yeniden görürken dünyanın en yoksul kesiminin toparlanması on yıldan fazla sürebilir. Kriz kolektif kırılğanlığımızı ve eşitsizliklerle dolu ekonomimizin hepimizin faydasına işleme konusundaki başarısızlığını gözler önüne serdi. Diğer yandan, kriz sağlığını ve geçim kaynaklarımızı korumak için hükümetlerin atacağı adımların ne kadar yaşamsal olduğunu da gösterdi. Krizden önce imkânsız gibi gelen dönüştürücü politikalar, birdenbire mümkün görünmeye başladı. Krizden önce bulduğumuz yere geri dönemeyiz. Vatandaşlar ve devletler, kriz öncesine geri dönmeye çabalamak yerine, daha eşit ve sürdürülebilir bir dünya yaratmanın aciliyetiyle hareket geçmeliler.

Oxfam International Ocak 2021

Bu metin Esmé Berkhout, Nick Galasso, Max Lawson, Pablo Andrés Rivero Morales, Anjela Taneja ve Diego Alejo Vazquez Pimentel tarafından kaleme alınmıştır.

Oxfam, makalenin yazım sürecinde destek olan Jaime Atienza, Nabil Abdo, Nabil Ahmed, Basani Baloyi, Charlotte Becker, Kira Boe, Stephanie Burgos, Lies Craeynest, Ellen Ehmke, Patricia Espinoza Revollo, Maite Gauto, Time Gore, Irene Guijt, Victoria Harnett, Didier Jacobs, Lucy Juneau, Anthony Kamande, Nicholas Lusiani, Inigo Macias Aymar, Franziska Mager, Alex Maitland, Liliana Marcos Barba, Anna Marriott, Mikhail Maslennikov, Maria-José Moreno-Ruiz, Quentin Parrinello, Anam Parvez, Lucy Peers, Anna Ratcliff, Susana Ruiz, Alberto Sanz Martins, Emma Seery, Julie Seghers, Sameerah Siddiqui, Irit Tamir, Julie Thekkudan, Annie Thériault, David Wilson, Helen Wishart, Deepak Xavier ve Bertram Zagma'ya yardımları için teşekkür eder. Bu metin kalkınma ve insani yardım politikaları üzerine yürütülen kamusal tartışmalara katkıda bulunma amacı taşıyan bir yazı dizisi kapsamında kaleme alınmıştır.

Oxfam cömert desteklerini esirgemeyen uzmanlara da teşekkür eder: Lucas Chancel, Ritu Dewan, Danny Dorling, Valeria Esquivel, Deborah Haroon, Chris Hoy, Christoph Lakner, Dave McCoy, Sulakshana Nandi, Jonathan Ostry, Kate Pickett, James Pope, Tony Shorrocks, Mwanahamisi Singano from FEMNET, Andy Sumner, Rocio Stevens Villalvazo, Richard Wilkinson, Nishant Yonzan, Gabriel Zucman ve African American Policy Forum.

Makalede bahsi geçen konularla ilgili daha detaylı bilgi için advocacy@oxfaminternational.org adresine e-posta gönderebilirsiniz.

Bu yayının tüm hakları saklıdır. Kaynak tam olarak belirtmek kaydıyla metin savunuculuk, kampanya, eğitim ve araştırma için ücretsiz olarak kullanılabilir. Telif hakkı sahibi, bu tür kullanımların etki değerlendirme amacıyla kendilerine bildirilmesini talep eder. Başka koşullarda kopyalamak veya başka yayınlarda yeniden kullanmak, tercüme etmek veya uyarlamak için izin alınmalıdır. Bu tür kullanımlar için bir ücret talep edilebilir. policyandpractice@oxfam.org.uk adresine e-posta gönderebilirsiniz.

Bu yayındaki bilgilerin baskı tarihi itibarıyla doğruluğu teyit edilmiştir.

Ocak 2021 tarihinde Oxfam International adına Oxfam GB tarafından yayımlanmıştır.

ISBN 978-1-78748-640-9

DOI: 10.21201/2020.6409

Oxfam GB, Oxfam House, John Smith Drive, Cowley, Oxford, OX4 2JY, UK.

Ön Kapak Fotoğrafı: Adam Dicko genç Malili bir aktivist. Gençlerin taleplerinin duyulabilmesi için, demokrasi için ve vatandaşlık haklarının geliştirilmesi için mücadele ediyor. Adam kurduğu örgüt ile, COVID-19 krizine yönelik olarak, yerinden edilmiş kişilerin ve yoksulluk içinde yaşayan çocukların yardımına koşuyor (the Association of Youth for Active Citizenship and Democracy - AJCAD). Hijyen kitleri (sabun, jel, eldiven vb) dağıtıyor ve hastalık ve onu önlemeye yönelik hijyen tedbirleri hakkında farkındalık yaratmak için web TV ve sosyal ağları kullanıyor. © Xavier Thera/Oxfam

ÖNSÖZLER

**FIKILE DIKLOMELA-
LENGENE, GENÇ
HEMŞİRELER SENDİKASI
BAŞKAN YARDIMCISI
(YNIT), GÜNEY AFRİKA**

Hemşireler ve halk sağlığı çalışanları hasta bakımının belkemiğini ve temelini oluştururlar. Dünyamızı sarsan küresel salgın karşısında ön saflarda mücadele veriyoruz ve hayatlarımızı riske atıyoruz. Koronavirüs bize gerçekten önemli olanın ne olduğunu gösterdi: sağlığımız ve esenliğimiz. Bize kimin önemli olduğunu da hatırlatıyor: sağlık ve bakım profesyonelleri ve diğer yaşamsal önemdeki çalışanlar, sokak satıcıları, öğretmenler, otobüs şoförleri.

Sağlık çalışanları ve yaşamsal önemdeki diğer çalışanlar olarak başka bir ortak noktamız daha var: fazla çalışıyoruz, düşük ücret alıyoruz, yaptığımız işler değer görmüyor ve çoğunlukla güvencesiz koşullarda çalışıyoruz – ölümcül bir salgının ortasında bile, durum bu. Bu işleri üstlenenler olarak ezici çoğunluğumuz kadınlar, Siyahlar ve beyaz olmayan insanlar. Pek çoğumuz göçmen, etnik azınlıklara mensup kişiler ya da toplumun çeperlerine itilmiş diğer gruplar; ne var ki, bizden içinde yaşadığımız sistemleri ayakta tutmamız bekleniyor.

Oxfam'ın çalışmaları bir yandan bu işleri üstlenen çalışanların ne kadar önemli olduğunu vurguluyor, bir yandan da koronavirüsün, yapısal personel yetersizliği ve işe alımların durdurulması yoluyla sistematik bir şekilde ihmal edilen sağlık sistemlerinin bedelini en ağır şekilde ödediğimiz korkunç sonuçlarını gözler önüne seriyor. Daha genel anlamda, ekonomik sistemlerimizin son derece eşitsiz olduğunu ve bu sistemlerin eşitsizliği ve yoksulluğu beslemeye devam ettiğini gösteriyor. Oxfam, eşitsizliklerin birbiriyle kesiştiğini sergilerken aynı zamanda göz ardı edilenleri ya da istatistiklerin arkasına saklananları görünür hale getiriyor. Diğer yandan, Oxfam'ın çalışmaları bize küresel salgının bir dönüm noktası olabileceğini de hatırlatıyor. Oxfam'a şu konuda katılıyorum: devletlerin başından itibaren değeri daha eşit paylaşan, insanlığın ve gezegenin geleceği için sürdürülebilir olan ve insanlara hizmet eden bir ekonomik sistem için harekete geçme vakti geldi. Hemşireler ve bakım emekçileri olarak üzerimize düşeni yapmaya hazırız, ama asıl devletlerin de artık yükümlülüklerini yerine getirmesi gerekiyor.

**DARRICK HAMILTON –
HENRY COHEN İKTİSAT
VE KENT POLİTİKALARI
PROFESÖRÜ, THE NEW
SCHOOL ÜNİVERSİTESİ
PROFESÖRÜ**

Ekonomik ve ırksal eşitsizlik dünyamızda fazla uzun süredir mevcut. Bu salgın, toplumun kime ayrıcalık tanıdığını ve kimleri cezalandırdığını açıkça ortaya çıkardı. Adil bir dünyada ırkın, toplumsal cinsiyetin, etnik kökenin ve yerli halklara mensup olmanın (nativity) ciddi bir güvenlik sorunu söz konusu olduğunda hiçbir değeri olmayacaktır. Bu makalenin de gösterdiği gibi, salgının bedeli tüm ulus devletlerdeki kadınların ve beyaz olmayan insanların omuzlarına yükleniyor ve bu durum da mevcut eşitsizlikleri ve kırılanlıkları derinleştirmeye devam edecek.

Belli kimlik gruplarının kırılanlıkla daha fazla karşı karşıya kalması tarihsel ve çağdaş sosyal tabakalaşmanın adaletsizliğinin bir sonucudur. Irkçılık, cinsiyetçilik ve diğer özcü kimlik temelli -izm'ler yalnızca irrasyonel önyargılardan ibaret değildir; bunlar aynı zamanda uzun zamandır kullanılan, bir grubun aleyhine başka bir gruba yarar sağlayan, stratejik sömür ve kaynaklara el koyma mekanizmalarıdır.

ABD'deki beyaz ırkın üstünlüğünün kuşaklara yayılmış etkisini ve Siyahlara refah ve gelir elde etme yollarının nasıl sistematik olarak kapatıldığını düşünün. Siyah insanlar için bu sömür tarihi Beyaz toprak sahibi plantasyon sınıfı için her şeyden önce ve kelimenin tam anlamıyla sermaye varlıkları olmaktan, Amerikan orta sınıfını inşa eden Yeni Düzen politikalarından dışlanmaya, küresel finans krizine sebep olan ivmenin bir parçası olan, özellikle de ev sahipliği alanında gördüğümüz, istismarcı ve yağmacı finansallaşmaya yönelmeye uzanıyor.

Mesele şu ki, hükümetler tarihin yukarıda bahsettiğim tüm dönemlerinde suç ortakları olarak hareket ettiler. Şimdi, yaşadığımız salgın karşısında ABD hükümeti ve dünyadaki diğer hükümetler, ırksal ve ekonomik kapsayıcılığa dair farklı bir tarih yazma şansına sahipler.

Neoliberal ekonomik politikalar toplumsal ve ekonomik hiyerarşiyi sürdürmede başarılı oldu. Bu başarı, bireysel failliği yapısal engeller karşısında öncelik haline getiren ve görece statü ayrıcalığı elde etmek için grupları birbirine karşı kışkırtan yanlış bir anlatı sayesinde mümkün oldu. Fakat bizim bugün, zenginle yoksul arasındaki uçurumu kapatan, özellikle de farklı ırklar ve etnik gruplar arasındaki eşitsizliği yok eden, ırkçılık ve cinsiyetçilik karşıtı politika müdahalelerine ihtiyacımız var. Dünyanın dört bir yanında toplumsal hareketler insan onuruna yaraşır iş güvencesinden, evrensel sağlık güvencesine, iklim krizi karşısında cesur adımlar atmaktan -şimdilerde çokça karşılaştığımız- verilen zararların telafi edilmesi talebine kadar dönüştürücü eylemler talep ediyorlar.

Oxfam son on yıldır aşırı eşitsizlik meselesini küresel politika gündemine yerleştirmek için çalıştı. Bu makale bize yeni sarsıcı veriler sunuyor, eşitsizliklerin nasıl birbiriyle kesişimsellik içinde olduğunu gösteriyor ve farklı ülkelerden örnekleri birbiriyle ilişkilendiriyor. Daha da önemlisi, bize cesur çözüm önerileri sunuyor. Hepsinin ötesinde, eşitsizlik ve umutsuzluğun kaderimiz olmadığını hatırlatıyor. Dayanışma içinde daha eşit ve adil bir dünya kurmaya hazırız.

**LÚCIA MARIA
XAVIER DE CASTRO,
SOSYAL ÇALIŞMACI
VE İNSAN HAKLARI
AKTİVİSTİ, BREZİLYA**

Koronavirüs salgını meta haline getirilmiş ve mali olarak yeterince desteklenmemiş sağlık sistemlerimizden, temiz su ve hijyensevme hizmetlerine erişim yokluğundan, güvencesiz çalışmadan, sosyal güvenlikteki boşluklardan ve çevremize verdiğimiz zarardan kaynaklanan riskleri gözler önüne serdi. Salgın, içinde yaşadığımız ziyadesiyle eşitliksiz, ırkçı ve ataerkil sistemin, Brezilya'da ve dünyanın diğer yerlerinde, en çok da Siyahları ve diğer ırk kimliklerine hapsedilmiş ve dışlanmış grupları nasıl etkilediğini su yüzüne çıkardı.

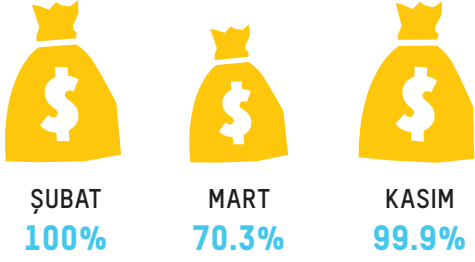
Bu eşitsizlikler ve adaletsizlikler elbette yeni değil; bunlar, onlarca yıldır hayatları sömüren, temellük eden ve başkalarının hayatları üzerinde hak iddia eden dünya kapitalizminin temeli olan ataerkil ırkçılığa dayanıyor. Brezilya'da özellikle de Siyah kadınlar çoklu eşitsizliklerin kesişiminde yer alıyorlar ve hakları daima saldırı altında. Onlarca yıldır, benim de bir parçası olduğum insan hakları aktivistleri iş insanları, hükümetler, yasa koyucular, adalet sistemi mensupları gibi yerli seçkinler tarafından göz ardı edilen bu adaletsizliklerle mücadele ediyorlar.

Yeni olan şeyse şu: iktidar sahipleri artık kafalarını başka yöne çeviremiyorlar. Zira salgın ekonomileri mahvetme riskini taşıyor. Mevcut ekonomik modelin yarattığı eşitsizlikler salgın sırasında daha da büyüdü ve bunların sebep olduğu gaddarlık pek çok ülkede aynı zamanda gözler önüne serildi.

Oxfam'ın raporu, çoğunluk –yoksullar, Siyahlar, kadınlar, Yerli Haklar ve diğer ezilen gruplar– ezilip öldürülürken en tepedekilerin nasıl da servetlerine servet kattıklarını göstermek açısından çok önemli bir zamanda yayınlanıyor. Rapor aynı zamanda kritik bir noktaya ulaştığımızı da gösteriyor. İnsanlar -siyah kadınların hareketi öncülüğünde- hep birlikte adaletin, eşitliğin ve dayanışmanın hüküm sürdüğü bir dünyayı kurabilmek için inatla değişimi talep etme gücüne ve hükümetleri sorumlu tutma gücüne sahipler. Irk, toplumsal cinsiyet, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelime bakılmaksızın adalet temelinde kurulmuş bir dünya... Ekonomik, toplumsal, siyasi, kültürel hakların, çevre haklarının, sivil hakların insan onuruna yakışır hayatların temeli olduğu bir dünya...

EŞİTSİZLİK VİRÜSÜ

En zengin 1000 milyarderin servetinin pandemi öncesi seviyesine çıkması sadece **9 AY** sürdü. En yoksulların durumunun düzelmesi için ise **EN AZ 10 YIL GEREKİYOR.**

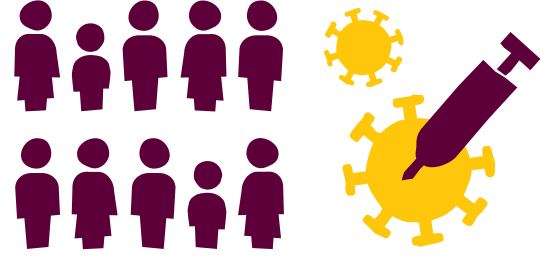

En zengin 1000 milyarderin servetlerinin yüzdelik olarak değişimi (2020)

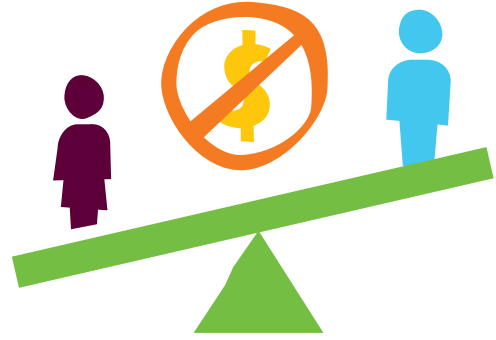
ABD’de Siyahların ve Latinlerin COVID-19 ölüm oranları **BEYAZLARLA EŞİT OLSAYDI**, Aralık 2020 itibariyle yaklaşık **22.000 SİYAH VE LATİN** hayatta olacaktı.

Kriz başladığından bu yana milyarderlerin servetlerinde yaşanan **ARTIŞ**, kimsenin pandemi yüzünden yoksulluk çekmemesine ve herkes için Covid-19 aşısının ücretinin ödenmesine **YETER VE ARTAR.**

Eğer Covid-19 sebebiyle olumsuz etkilenen sektörlerde kadın ve erkekler eşit olarak temsil ediliyor olsaydı, **112 MİLYON DAHA AZ KADIN** şu an işini veya gelirini kaybetme riski altında olurdu.

Oxfam’ın koronavirüs pandemisinin eşitsizlik üzerindeki etkisine dair iktisatçılarla yaptığı araştırma şunu ortaya koydu:

Ankete yanıt verenlerin %87’si pandeminin ülkelerinde **GELİR EŞİTSİZLİĞİNİN** artmasına veya büyük ölçüde artmasına yol açacağını düşünüyor.

Ankete yanıt verenlerin %56’sı pandeminin ülkelerinde **CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİNİN** artmasına yol açacağını düşünüyor.

Bu verilerle ilgili daha fazla kaynak ve metodoloji ile ilgili bilgi için: P. Espinoza Revollo. (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam

ÖZET

EŞİTSİZLİK VİRÜSÜ

“COVID-19, inşa ettiğimiz toplumların kırılğan iskeletindeki kırıkları gösteren bir röntgen cihazına benzetiliyor. Dünyanın dört bir tarafındaki yanlış düşünceleri ve yalanları ifşa ediyor: Serbest piyasanın herkese sağlık güvencesi sağlayabileceği yalanı, ücretsiz bakım emeği işinin gerçek bir iş olmadığı kurgusu, ırkçılık sonrası bir dünyada yaşadığımız safsatası, hepimizin aynı gemide olduğu miti. Hepimiz aynı denizde seyrediyor olsak da bazılarının lüks yatlarda seyahat ederken diğerlerinin savrulan bir enkaza tutunmaya çalıştığı çok açık.”

– Antonio Guterres, BM Genel Sekreteri¹

COVID-19 NEDENİYLE
EŞİTSİZLİK,
VERİLERİN
TOPLANMASININ
BAŞLAMASINDAN BU
YANA İLK KEZ DÜNYA
ÜZERİNDEKİ HEMEN
HER ÜLKEDE AYNI
ANDA ARTABİLİR.

Tarih COVID-19 salgınına dünya çapında iki milyondan fazla hayata mal olan bir salgın olarak hatırlayacak. Yüz milyonlarca insanın mahrumiyete ve yoksulluğa sürüklendiğini unutmayacak.

Heba Shalan bir hemşire ve beş çocuk annesi. Kuzey Gaza'da Jabalia mülteci kampında yaşıyor. İş nedeniyle çocuklarına veya beraber yaşadığı topluluğa koronavirüs bulaştırmaktan endişe ediyor. © Marwas Sawaf/, Oxfam, 2020

Tarih, muhtemelen bu salgını, verilerin toplanmasının başlamasından bu yana dünya üzerindeki hemen her ülkede eşitsizliğin aynı anda arttığı ilk an olarak da hatırlayacak.

Uluslararası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) salgının tüm dünyada eşitsizliği arttıracığına ve bunun etkilerinin de çok zararlı olacağına dair kaygılarını ifade etti.

“Ekonomik ve toplumsal kalkışmalara sebep olacak artan eşitsizlikle birlikte, [salgının] etkisi derinden hissedilecek: art etkileri on yıllar boyunca hissedilecek 2020’lerin kayıp nesli.”

– Kristalina Georgieva, IMF Direktörü²

Bu görüş Oxfam’ın 79 ülkeden 295 iktisatçıyla yaptığı çalışma tarafından da destekleniyor.³ Bu çalışmaya Jayati Ghosh, Jeffrey Sachs ve Gabriel Zucman gibi dünyanın önde gelen iktisatçıları da katıldı. Katılımcıların %87’si, salgın neticesinde ülkelerindeki eşitsizliğin artacağını ya da sert bir şekilde artacağını beklediklerini belirtti. Bu sonuç 79 ülkenin 77’sini kapsıyordu. Katılımcıların yarısından fazlası toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin artma ihtimali olduğunu ya da artma ihtimalinin çok yüksek olduğunu belirtirken, üçte ikisinden fazlası ırksal eşitsizlik için de benzer çıkarımlarda bulundu. Ayrıca, katılımcıların üçte ikisi hükümetlerinin mevcut bir eşitsizlikle mücadele planı olmadığını düşündüklerini belirttiler.

Eşitsizlik aşırı derecede artma riski taşıyor ve bu da devasa bir insani maliyet getirecek:

- En zengin 1000 milyarderin servetinin salgın öncesi seviyelere ulaşması yalnızca 9 ay sürmüştü⁴ dünyanın en yoksul kesiminin pandemi öncesi durumuna dönmesi için 14 kat daha fazla, yani 10 yıldan daha uzun süre, gerekiyor.⁵
- Krizin başlangıcından bu yana en zengin 10 milyarderin servetindeki artış, dünya üzerindeki herhangi birinin virüs nedeniyle yoksulluğa sürüklenmesini önlemek ve herkese COVID-19 aşısı sağlayabilmek için fazlasıyla yeterli.⁶
- Küresel ölçekte salgından en fazla etkilenen sektörlerde çalışanların ezici çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor.⁷ Şayet bu sektörlerde çalışan kadınlarla erkeklerin temsil oranı eşit olsaydı, 112 milyon kadın işlerini ya da gelirlerini kaybetme riskiyle karşı karşıya kalmayacaktı.⁸
- Brezilya’da, Afrika kökenli kişilerin COVID-19 sebebiyle hayatlarını kaybetme olasılıkları beyaz insanlara göre %40 daha yüksek.⁹ Şayet Afrika kökenli kişilerin ölüm oranları Brezilyalı Beyaz nüfusun ölüm oranına eşit olsaydı, Haziran 2020 itibarıyla 9200 Afrika kökenli Brezilyalı yaşıyor olacaktı.¹⁰ ABD’de Latin ve Siyah kişilerin COVID-19 sebebiyle ölme olasılığı beyaz nüfusa göre daha yüksek.¹¹ Latin ve Siyah nüfusun COVID-19 kaynaklı ölüm oranı beyaz nüfusa eşit olsaydı, Aralık 2020 itibarıyla 22.000 Latin ve Siyah insan hayatlarına devam ediyor olacaktı.¹²
- Dünya Bankası’nın tahminlerine göre, ülkeler eşitsizliği azaltmak için şimdi harekete geçerse, yoksulluğun kriz öncesi seviyesine dönmesi on yıldan daha uzun süre değil, sadece üç yıl sürecek.¹³

Bununla birlikte, tarih, hükümetlerin bu salgın karşısında ne yaptıklarını ve nasıl hatırlanacaklarını henüz yazmadı. Dünya çapında hükümetlerin COVID-19 sonrasında daha eşitlikçi, kapsayıcı, gezegenimizi koruyan ve yoksulluğu sona erdiren adil bir ekonomi yaratmak üzere harekete geçmek için küçük ve giderek daha da daralan bir hareket fırsatı var.

**DÜNYA ÇAPINDA
HÜKÜMETLERİN
COVID-19
SONRASINDA DAHA
ADIL BİR EKONOMİ
YARATMAK İÇİN
KÜÇÜK VE GİDEREK
DARALAN BİR
HAREKET FIRSATI
VAR.**

Hükümetler, ataerkiyi, beyaz üstünlüğünü ve neoliberal prensipleri istismar eden ve daha da şiddetlendiren mevcut ekonomik sistemi acilen dönüştürerek bu değişimi sağlayabilirler. Aşırı eşitsizliği, yoksulluğu ve adaletsizliği sürdüren bu mevcut sistemi... Dünyamızı kriz karşısında tam anlamıyla hazırlıksız bırakan bu sistemi... Hükümetlerin, daha iyi bir gelecek kurmak için gereken gerçekçi ve sağduyulu fikirlere her zamankinden daha fazla erişimleri var. Bu fırsatı kullanmalılar.

Nur Jahan* kızı Ismat* ile beraber çadırının yanındaki dar yolda yürüyor. Rohingya Cox's Bazar Mülteci Kampı, Bangladeş. İsimler kimliklerin korunması için değiştirilmiştir.
© FabehaMonir/Oxfam

VİRÜS ZATEN SON DERECE EŞİTSİZ OLAN BİR DÜNYAYI VURDU

Korona virüs hali hazırda aşırı derecede eşitsiz bir dünyada hızla yayılıyor. Bu dünyada, 2000'den fazla milyarderden oluşan küçük bir grup bin ömürlük bir zamanda bile harcayabileceklerinden daha çok servete sahip. Bu dünyada, nüfusun neredeyse yarısı günde 5,50 USD'den daha az kazanmaya ve bu parayla geçinmeye zorlanıyor.¹⁴ Bu dünyada, en zengin %1 geçtiğimiz 40 yılda gezegen nüfusunun diğer yarısının iki katından daha fazla para kazandı.¹⁵ Bu dünyada, en zengin %1, yüzyılın son çeyreğinde en alttaki %50'nin iki katı kadar karbon tüketti ve iklim felaketine sebep oldu.¹⁶ Bu dünyada, zenginle yoksul arasında giderek büyüyen uçurum, toplumsal cinsiyet¹⁷ ve ırk¹⁸ temelindeki asırlık eşitsizliklere dayanıyor ve bu eşitsizlikleri daha da şiddetlendiriyor.

**KORONAVİRÜS KRİZİ
ZATEN SON DERECE
EŞİTSİZ OLAN BİR
DÜNYAYI VURDU.**

Bu eşitsizlik bozuk ve sömürüye dayalı bir ekonomik sistemin ürünüdür ve kökleri neoliberal ekonomide ve siyasetin seçkinler tarafından ele geçirilmesinde yatar. Bu durum beyaz üstünlüğü düşüncesinde kök salmış yapısal ırkçılık ve ataerki gibi eşitsizlik ve baskı sistemlerini kullanıyor ve daha da şiddetlendiriyor. Bu sistemler adaletsizliğin ve yoksulluğun temelinde yatan sebeplerdir. Bu sistemler, dünyanın dört bir yanındaki yoksulluk içinde yaşayan insanları, ırk kimliklerine hapsedilmiş ve tarihsel olarak toplumun çeperlerine itilmiş ve ezilmiş toplulukları sömürerek Beyaz ataerki seçkin grubunun elinde toplanacak devasa kârları yaratırlar.

Eşitsizlik daha fazla insanın hasta olması, daha az insanın eğitim alabilmesi ve mutlu ve insan onuruna yaraşır bir hayat sürebilmesi anlamına geliyor. Eşitsizlik, aşırılıkçılığı ve ırkçılığı körükleyerek siyasetimizi zehirliyor. Yoksulluğu sona erdirmeye yönelik çabaları baltalıyor. Daha fazla insanı korku içinde yaşamaya, daha da az sayıda insanı ise umutsuz bir hayat sürmeye mahkum ediyor.

KUTU 1

IRKIN TOPLUMSAL İNŞASI

Oxfam “ırk”ı biyolojik bir kategori olarak ele almaz; toplumsal bir inşa olarak ele alır. “ırk kimliğine hapsedilmiş gruplar” (racialized groups) kavramı toplumsal olarak inşa edilmiş ırksallaştırma (racialization) sürecinin bir sonucu olarak Beyaz nüfusun faydalandığı ayrıcalıklardan faydalanamayan tüm gruplar için kullanılmaktadır.¹⁹ Irk temelinde kurulmuş bir toplumsal sistem (racialized social system), “ekonomik, siyasal, toplumsal ve ideolojik düzeylerin kısmen öznelerin kategorilere ya da ırk gruplarına yerleştirilmesiyle oluşturulmuş” bir sistemdir.²⁰ Bazı toplumlar oldukça ırksal kategoriler üzerinden toplumsal tabakalaşmayı belirler. Diğerlerinde ise toplumsal tabakalaşma ırksal kategoriler üzerinden değil, pek çok Afrika ve Asya ülkesinde olduğu gibi aynı ırksal bağlamın olduğu yerlerde etnik köken kategorileri üzerinden belirlenir. Kast sisteminin toplumsal sistematik baskının temel unsuru olduğu yerlerde ise kast temelli ayrımlar görülür.²¹

İrksallaştırılmış gruplar hakkında konuşurken özgüllüğü göz önünde bulundurmak önemlidir. Bu makale, özgüllükleri mümkün olduğunca dikkate almak için Siyah kişiler, Afrika kökenli kişiler, Yerli Halklar, ve tarihsel olarak toplumun çeperlerine itilmiş ve ezilen topluluklar terimlerini kullanır. Ne var ki, bu kavramın da sınırlılıkları bulunmaktadır: diğer ırksal veya etnik kimliklerden özel olarak söz etmez; bu kategoriler “tarihsel olarak toplumun çeperlerine itilmiş ve ezilen topluluklar” başlığı altında ele alınır.

Dünyamızda hüküm süren böylesine bir aşırı eşitsizlik, salgın başladığında milyarlarca insanın zaten risk altında yaşadığı anlamına geliyordu. Bu insanlar salgının yarattığı ekonomik ve toplumsal fırtınayı savuşturacak kaynaklardan ya da destekten yoksunlardı. Üç milyardan fazla insanın sağlık hizmetlerine erişimi yoktu,²² işçilerin dörtte üçünün işsizlik maaşı ya da hastalık izni gibi sosyal güvencelere erişimi yoktu²³ ve düşük ve orta gelirli ülkelerde çalışanların yarısından fazlası yoksulluk içindeydi.²⁴

VİRÜSÜN BAŞINDAN BU YANA ZENGİNLER DAHA ZENGİNLEŞİRKEN YOKSULLAR DAHA DA YOKSULLAŞTI

Pandeminin ilk aylarında, bir borsa çöküşü sebebiyle, aralarında dünyanın en büyük hissedarlarının da bulunduğu milyarderlerin servetlerinde ciddi bir düşüş görüldü. Ne var ki, bu gerileme çok kısa sürdü. Yalnızca dokuz ay içinde, çoğunluğu beyaz erkeklerden²⁵ oluşan en zengin 1000 milyarder

**ÇOĞUNLUĞU BEYAZ
ERKEKLERDEN OLUŞAN
EN ZENGİN 1000
MİLYARDER COVID-19’UN
BAŞLAMASINDAN BU
YANA KAYBETTİKLERİ
TÜM SERVETİ YALNIZCA
DOKUZ AY İÇİNDE TELAFİ
ETTİLER.**

kaybettikleri bütün serveti telafi edebildiler.²⁶ Hükümetlerden aldıkları eşi benzeri görülmemiş destek sayesinde, reel ekonomi son yüz yılın en derin durgunluğunu yaşarken bile, borsa yükseliyor ve milyarderler servetlerine servet katıyorlar. 2008'deki finans krizinin ardından milyarderlerin servetlerini kriz öncesi seviyeye getirmeleri beş yıl sürmüştü.²⁷

Dünya çapında milyarderler 18 Mart ve 31 Aralık 2020 tarihleri arasında servetlerini 3,94 trilyon dolarlık akıllara ziyan bir şekilde artırdılar.²⁸ Şu an toplam servetleri 11,95 trilyon dolara ulaşmış durumda²⁹; bu da G20 ülkelerinin pandemiye yönelik olarak harcadıkları tutara eşit.³⁰ Dünyanın en zengin 10 milyarderi bu süre içerisinde toplam servetlerinde 540 milyar dolarlık artış gördü.

Jeff Bezos Amazon'un 876.000 çalışanından her birine Eylül 2020'de

**105.000
USD'LİK**

**bir prim ödeyebilir ve hala pandemi
öncesindeki kadar varlıklı olabilirdi.³¹**

Ticari havayolu seyahati yasaklandığında, dünya çapında özel jetlerin satışında patlama yaşandı.³² Lübnan ekonomisi çökerken ülkenin süper zenginleri dağlık tatil beldelerinde teselli buluyorlar.³³ Dünyanın dört bir yanında salgından en az etkilenen grup en zenginler; servetlerini geri kazanma konusunda en hızlı olanlar da onlar. Ayrıca, karbon salınımının en büyük sebebi ve iklim krizinin en büyük itici gücü de en zenginler.³⁴

Aynı zamanda, Büyük Buhran'dan bu yana yaşanan en büyük ekonomik şok kendisini hissettirmeye başladı ve salgınla birlikte yüz milyonlarca insan işlerini kaybediyor, yoksulluk ve açlığın pençesine düşüyorlar. Bu şok, son yirmi yılda gördüğümüz küresel yoksulluktaki düşüşü tersine çevirmeye hazır görünüyor. Tahminlere göre, yoksulluk içinde yaşayan insanların toplam sayısı 2020'de 200 milyon³⁵ ile 500 milyon³⁶ artabilirdi. Yoksulluk içinde yaşayan insanların sayısı on yıldan daha uzun bir süre kriz öncesi durumuna dönemeyebilir.

Salgın dünyadaki çoğu insanın sefaletten bir maaş uzakta olduğunu tüm çıplaklığıyla gösterdi. Bu insanlar günde 2 ila 10 dolar arasında gelir kazanıyorlar.³⁷ Aileleri için gecekondu mahallelerinde birkaç oda tutabiliyorlar. Kriz vurmadan önce bu insanlar bir şekilde idare etmeyi başarıyorlardı ve çocukları için daha iyi bir gelecek hayal etmeye başlamışlardı. Bu insanlar taksi şoförleri, kuaförler, pazarcılar. Güvenlik görevlileri, temizlik çalışanları ve aşçılar. Fabrika işçileri ve çiftçiler. Koronavirüs krizi bize insanlığın büyük bir kısmı için yoksulluktan ve güvencesizlikten kalıcı bir çıkış şansı olmadığını gösterdi. En iyi ihtimalle, yoksulluk ve güvencesizlik dolu bir hayatı geçici ve son derece kırılabilir bir şekilde ertelemişler olabilirler.

PANDEMİ, DÜNYA ÜZERİNDEKİ BİRÇOK İNSANIN BİR AYLIK MAAŞLARINI ALAMAMALARI DURUMUNDA YOKSULLUĞA DÜŞECEĞİ GERÇEĞİNİ GÖZLER ÖNÜNE SERDİ.

Kriz başladıktan bu yana milyarlarların servetlerinde yaşanan **ARTIŞ,**

kimsenin pandemi yüzünden yoksulluk çekmemesine **VE** herkes için Covid-19 aşısının ücretinin ödenmesine **YETER VE ARTAR.**

KUTU 2

YOKSULLUĞA SÜRÜKLENEN 200 MİLYON KİŞİNİN HER BİRİNİN BİR HİKAYESİ VAR

Bangladeş'te bir hazır giyim fabrikasında çalışan Farida geçen Nisan ayında işini kaybetti.³⁸ Sekiz aylık hamileydi ama hakkı olduğu halde doğum ve annelik yardımlarının hiçbirinden faydalanamadı.

Konuştuğumuzda, Farida şunları söyledi: "Hamilelik, virüs korkusu, işsizlik, ödeme ya da sosyal yardımların olmaması... bazen aklımı kaçıracak gibi hissediyorum."

Bunca ıstırap karşısında milyarlarların krizden kazanç sağlamalarına izin vermenin hiç bir müşterek, ahlaki ya da ekonomik açıklaması olamaz. Artan servetleri, bu krizle başa çıkmak, milyonlarca hayatı ve milyarlarca geçim kaynağını kurtarmak için kullanılmalıdır.

Julissa Álvarez Dominik Cumhuriyeti'nde yaşayan 44 yaşında bir kuaför. COVID-19 nedeniyle alınan sokağa çıkma önlemleri sebebiyle eşine ve altı çocuğuna yemek temin etmesini sağlayan müşterilerini ve gelirini kaybetti. © Valerie Caamaño/Oxfam.

SALGIN, EŞİTSİZLİĞİ EŞİ GÖRÜLMEMİŞ BİR NOKTAYA GETİRME İHTİMALİ TAŞIYOR

Büyük resmi görmek için henüz çok erken olsa da pek çok erken dönem çalışması eşitsizlikte ciddi bir artış olduğunu işaret ediyor. Virüsün dünya üzerindeki tüm ülkelerde eş zamanlı olarak ciddi ekonomik sonuçlar yarattığı gerçeği, verilerin tutulmaya başladığından bu yana belki de ilk kez hemen her ülkede eşitsizliğin artma ihtimali olduğunu gösteriyor.

Bu görüş, Oxfam'ın 79 ülkeden 295 iktisatçıyla gerçekleştirdiği araştırmayla da destekleniyor.³⁹ Çalışmaya Jayati Ghosh, Jeffrey Sachs ve Gabriel Zucman gibi dünyanın önde gelen iktisatçıları da katıldı.

Katılımcıların %87'si, salgın neticesinde ülkelerindeki eşitsizliğin artacağını ya da sert bir şekilde artacağını beklediklerini belirtti. Bu sonuç 79 ülkenin 77'sini kapsıyordu. Katılımcıların yarısından fazlası toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin artma ihtimali olduğunu ya da artma ihtimalinin çok yüksek olduğunu belirtirken, üçte ikisinden fazlası ırksal eşitsizlik için benzer çıkarımlarda bulundu. Ayrıca, katılımcıların üçte ikisi hükümetlerinin mevcut bir eşitsizlikle mücadele planı olmadığını düşündüklerini belirttiler.

PANDEMİ UZUN SÜREDİR DEVAM EDEN İRKSAL VE TOPLUMSAL CİNSİYET TEMELLİ VE EKONOMİK EŞİTSİZLİKLERİ DERİNLEŞTİRİYOR.

OXFAM'IN KORONAVİRÜS SALGINININ EŞİTSİZLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE DAİR İKTİSATÇILARLA YAPTIĞI ARAŞTIRMANIN TEMEL BULGULARI

Ankete yanıt verenlerin %87'si pandeminin ülkelerinde **GELİR EŞİTSİZLİĞİNİN** artmasına veya büyük ölçüde artmasına yol açacağını düşünüyor.

Ankete yanıt verenlerin %78'i pandeminin ülkelerinde **SERVET EŞİTSİZLİĞİNİN** artmasına veya büyük ölçüde artmasına yol açacağını düşünüyor.

Ankete yanıt verenlerin %56'sı pandeminin ülkelerinde **CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİNİN** artmasına yol açacağını düşünüyor.

Ankete yanıt verenlerin %66'sı pandeminin ülkelerinde **IRK TEMELLİ EŞİTSİZLİĞİN** artmasına veya büyük ölçüde artmasına yol açacağını düşünüyor.

Ankete yanıt verenlerin %67'si **HÜKÜMETLERİNİN BU EŞİTSİZLİKLERİN ARTIŞINI DURDURMAYA YÖNELİK BİR PLANI OLMADIĞINI DÜŞÜNÜYOR.**

Jennifer Sunthia, 24,
Uganda'daki Palabek Mülteci
Yerleşkesinde eğitim veriyor.
© Emmanuel Museruka

HÜKÜMETLER BİR SEÇİM YAPMAK ZORUNDA: EŞİTSİZLİK KAÇINILMAZ DEĞİL

Şunu neredeyse kesin olarak biliyoruz ki, eşitsizlikte bir artış yaşanacak. Bu artışın boyutu, eşitsizliğin ne hızda azaltılacağı ve daha eşit bir toplumun ne hızda kurulacağı dünyadaki hükümetlerin yapacağı bir seçim. Dünya Bankası'na göre, hükümetler eşitsizliğin yılda yalnızca %2 oranında artmasına izin verse bile, 2030 itibariye 501 milyon kişi günde 5,5 dolardan daha az gelire yaşıyor olacak ve yoksulluk içinde yaşayan insanların sayısı salgın öncesinden bile daha fazla olacak. Diğer yandan, hükümetler eşitsizliği yılda 2 puan azaltmak için hareket geçmeyi seçerlerse, üç yıl içinde salgın öncesi yoksulluk seviyesine geri dönebiliriz ve eşitsizliğin artmasına izin verilen ihtimale oranla 2030'da yoksulluk içinde yaşayan insanların sayısı 860 milyon daha az olacak.⁴⁰

**HÜKÜMETLER
EŞİTSİZLİĞİ AZALTMAK
İÇİN HAREKETE
GEÇERLERSE,
EŞİTSİZLİĞİN ARTMASI
DURUMUNA KIYASLA
2030'DA 860 MİLYON
DAHA AZ İNSAN
YOKSULLUK İÇİNDE
YAŞIYOR OLACAK.**

KORONAVİRÜS MEVCUT EŞİTSİZLİKLERİ BESLEDİ VE ARTIRDI

Salgın, yoksulluk içinde yaşayan insanlara zenginlerden çok daha fazla zarar verdi. Dünya çapında salgının kötü etkilerini en fazla yaşayanlarsa kadınlar, Siyahlar, Afrika kökenli insanlar, Yerli Halklar ve tarihsel olarak toplumun çeperlerine itilmiş ve ezilen topluluklar oldu. Kadınların, özellikle de ırksal kimliklerine hapsedilmiş kadınların⁴¹, koronavirüs sebebiyle işlerini kaybetme riski erkeklere kıyasla daha yüksek.⁴² Latin Amerika'da hali hazırda toplumun çeperlerine itilmiş⁴³ Afrika kökenli insanlar ve Yerli halklar virüsten toplumun geri kalanından daha fazla etkilendi; virüs sebebiyle ölme ve derin yoksullukla karşı karşıya kalma olasılıkları daha yüksek.⁴⁴

Sağlık

Koronavirüs, böyle bir krizle karşı karşıya kalındığında, yeterince kaynak ayrılmamış ve donanımı yetersiz kamu sağlık sisteminin en berbat etkilerini ve ne kadar zengin olduğunuza bağlı olarak size hizmet veren özel sağlık sistemlerinin başarısızlığını su yüzüne çıkardı.

Eğer yoksulsanız COVID-19 sebebiyle ölme ihtimaliniz oldukça yüksek.⁴⁵ Eğer siyah ya da yerli halklara mensup biriyseniz, ölme ihtimaliniz daha da yüksek. Örneğin, Brezilya'da Afrika kökenli kişilerin beyaz Brezilyalılara kıyasla ölme ihtimali çok daha yüksekti. Şayet Afrika kökenli Brezilyalıların ölüm oranları beyaz Brezilyalıların ölüm oranına eşit olsaydı, Haziran 2020 itibarıyla 9200'den fazla Afrika kökenli Brezilyalı ölmemiş olacaktı.⁴⁶

Haziran 2020 itibarıyla Brezilya'da

9.200'DEN FAZLA AFRIKA KÖKENLİ BREZİLYALI ÖLMEMİŞ OLACAKTI

Şayet ölüm oranları beyaz Brezilyalıların ölüm oranına eşit olsaydı

Eğitim

2020'de 180'den fazla ülke, kapatma önlemleri zirve yaptığında okulları geçici olarak kapatarak 1,7 milyar çocuğu ve genci okulsuz bıraktı.⁴⁷ Salgın en yoksul ülkelerdeki çocukları neredeyse dört ay boyunca okuldan mahrum ederken bu oran yüksek gelirli ülkelerde altı hafta oldu.⁴⁸

Öyle tahmin ediliyor ki, salgın son 20 yılda kız çocuklarının okullaşması konusunda küresel çapta edinilen kazanımları tersine çevirecek; bu da yoksulluğun ve eşitsizliğin artması sonucunu doğuracak.⁴⁹

2020'DE 180'DEN FAZLA ÜLKEDE OKULLAR GEÇİCİ OLARAK KAPANDI VE BU SEBEPLERLE 1,7 MİLYAR ÇOCUK VE GENÇ OKULLARINA DEVAM EDEMEDİ.

Çalışma ve geçim kaynakları

Salgın sebebiyle yüz milyonlarca insan işini kaybetti.⁵⁰ Oxfam ve Uluslararası Kalkınma Finansmanı Kurumu'nun (DFI) Eşitsizliklerin Azaltılması Taahhüdü İndeksi, 103 ülkenin iş gücünün en az üçte birinin salgın başladığında işçi hakları ve hastalık ödeneği gibi sosyal güvencelerden mahrum olduğunu gösteriyor.⁵¹

KUTU 3

YALNIZ ÖLMEK⁵²

Jean Baptiste Amerika'da bir tavuk çiftliği işçisiydi. COVID-19 kapıldığına, çalışmaya devam etmesi ve ateşlendiğini gizlemesi söylendi. Üç gün sonra nefes alamaz oldu. Hastanede komaya girdi ve solunum cihazına bağlandı. Jean Baptiste yalnız öldü.

Geride eşini ve üç çocuğunu bıraktı. Jean Baptiste'in eşi medyaya hikayesini anlattıktan sonra şirket bir kart ve 100 dolar nakit gönderdi. Jean Baptiste'in eşi, "İnsanların hayatlarını umursamıyorlar. Eşimin sağlığını önemsemiş olsalardı şimdi hayatta olurdu. Biz de bu badireyi atlattığımızı düşünürdük," diyor.

Salgın, emek düzenindeki eşitsizlikleri gün yüzüne çıkardı. Örneğin, ABD'de en üst çeyrekte yer alan çalışanların %90'ının ücretli hastalık izni hakkı varken, en alt çeyrekteki işçilerin yalnızca %47'si bu hakka sahip.⁵³ Düşük gelirli ülkelerdeyse, çalışan kadınların %92'si kayıt dışı, tehlikeli ya da güvencesiz işlerde çalışıyorlar.⁵⁴ Koronavirüs ayrıca ağırlıklı olarak kadınlar, özellikle de çeşitli ırksal ve etnik temelli dışlanmayla karşı karşıya kalan kadınlar tarafından üstlenilen düşük ücretli ve ücretsiz bakım emeğinde de bir patlamaya yol açtı.⁵⁵

Herhangi bir güvence olmaksızın gelirin yıkıcı bir şekilde kaybedilmesi açlıkta patlama yarattı. 2020'nin sonuna kadar her gün 6000 kişinin COVID-19 kaynaklı açlık sebebiyle hayatını kaybedeceği tahmin ediliyor.⁵⁶

Yine de virüs bize neyin gerçekten önemli ve mümkün olduğunu da gösterdi.

Virüs bizi neyin gerçekten önemli olduğuna ve toplumda neye daha çok kıymet vermemiz gerektiğine dair düşünmeye zorladı. Yaşamsal önemdeki çalışanların yatırım fonu yöneticileri ya da şirket avukatları değil, hemşireler, otobüs şoförleri ve süpermarket çalışanları olduğunu gösterdi.

BİRLEŞİK KRALLIK'TA BİR YILDA⁵⁷

**YENİ MEZUN BİR
HEMŞİRE 22.000 GBP
KAZANIYOR**

**EN ÇOK KAZANAN
VARLIK YÖNETİCİSİ
YAKLAŞIK 31 MİLYON GBP
KAZANIYOR**

**1.400
KAT DAHA FAZLA**

Krizden önce imkânsız gibi gelen dönüştürücü politikalar, birdenbire mümkün görünmeye başladı. Her zamanki eşitsizliğe geri dönme yolunu seçmemeliyiz. Bunun yerine, hükümetler daha eşit ve sürdürülebilir bir dünya ve daha insani bir ekonomi yaratma aciliyeti etrafında birleşmeliler.

“Tarihsel olarak, salgınlar insanları geçmişle bağlarını koparmaya ve yeni bir dünya hayal etmeye zorlamışlardır. Bu salgın da farklı değil. Bu salgın bir portal; bir dünya ile sonraki arasındaki bir geçit. Önyargılarımızın ve nefretimizin enkazını, servet tutkumuzu, veri bankalarımızı ve ölü fikirlerimizi, ölü nehirlerimizi ve dumandan boğulan gökyüzümüzü aramızdan sürükleyerek bu geçitten geçmeyi seçebiliriz. Ya da yüklerimizi geride bırakarak, yanımıza çok az şey alarak, yeni bir dünyayı hayal etmeye hazır halde geçebiliriz. Ve bu dünya için mücadele etmeye hazır olarak...”

– Arundhati Roy⁵⁸

İNSANLAR BAMBAŞKA BİR DÜNYA TALEP EDİYORLAR

Krizden önce zaten açık bir şekilde gördüğümüz, krizden sonra daha da netleşen bir şey var: insanlar daha iyi bir dünya talep ediyorlar. 2019’da, salgından önce, eşitsizliğe karşı örgütlenen protestolar dünyanın dört bir tarafını sarmıştı. 2020’de Siyah Hayatlar Önemlidir protestoları ırk eşitsizliğinin açıkça reddedildiğini bize gösterdi. Dünyanın çeşitli yerlerinde yapılan anketler, salgının ardından daha eşit ve sürdürülebilir bir dünya inşa etmek için atılacak adımlara çok kuvvetli bir destek olduğunu gösteriyor.⁵⁹

2008 finans krizinin ardından hükümetler çok açık bir seçim yapmışlardı: en zenginler ve şirketler için vergi kesintisine gittiler; şirketlerin, zengin hissedarlarına işçilere göre daha yüksek ödemeler yapmayı öncelik haline getirmesine izin verdiler; sağlık gibi kamu hizmetlerinde kesintiler yaparak acımasız kemer sıkma politikalarını uyguladılar; fosil yakıtları ve iklim tahribatını sübvansede etmeye devam ettiler. Tüm bu seçimler eşitsizliğe arttırdı ve çok büyük acılara sebep oldu. Bu sefer, farklı olmak zorunda.

DÜNYA ÇAPINDA YAPILAN ANKETLER, PANDEMİ SONRASINDA DAHA EŞİT VE SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR DÜNYA İNŞA ETMEYE YÖNELİK BÜYÜK BİR DESTEK OLDUĞUNU GÖSTERİYOR.

Bu görüş, statükoyu temsil edenler de dahil olmak üzere dünya çapındaki nüfuzlu kişiler ve kurumlar tarafından da kabul ediliyor. Davos Zirvelerini de organize eden Dünya Ekonomik Forumu başkanı Klaus Schwab kısa süre önce "COVID-19 sonrası dönemde neoliberalizmden uzaklaşmalıyız," diye yazarak "neoliberal ideolojiye" meydan okudu.⁶⁰ IMF kemer sıkma politikalarına geri dönüş olmaması gerektiğini söyledi ve artan oranlı vergilendirme sistemine geçilmesi için çağrı yaptı.⁶¹ Financial Times "geçtiğimiz kırk yıldır hüküm süren politikaların yönünü" değiştirmek için "radikal reformlar" yapılması çağrısında bulundu ve yeniden bölüşüm, temel gelir ve servet vergisi önerdi.⁶² Salgın olmasaydı, son yıllarda bu argümanları düşünmek bile mümkün olmazdı.

Oxfam, daha iyi bir dünya kurma amacı doğrultusunda beş adım belirledi:

1. GERÇEKTEN ÖNEMLİ OLANI HESABA KATAN VE DAHA EŞİT BİR DÜNYA

Eşitsizliğin radikal bir şekilde ve sürekli azalmasını sağlamak yeni dünyamızın vazgeçilmez temelidir. Hükümetler, eşitsizliği azaltmak için somut, sınırlı bir zamanda ulaşılabilecek hedefler koymalı ve yalnızca kriz öncesi seviyelere geri dönme çabasında olmamalıdır: bir aciliyet meselesi olarak daha eşit bir dünya yaratmak için daha da fazla çaba harcamalıdır. Gayrisafi yurtiçi hasılaya (GSYH) odaklanmanın ötesine geçmeli ve gerçekten önemli olana değer vermeye başlamalıdır. Eşitsizlikle mücadele, ekonomik kurtarma ve iyileşme çabalarının merkezinde olmalıdır. Bu çabalara toplumsal cinsiyet ve ırk eşitliği de dahil edilmelidir. Güney Kore, Sierra Leone ve Yeni Zelanda gibi ülkeler eşitsizliğin azaltılması taahhüdünü ulusal öncelik olarak belirleyerek ne yapılabileceğini bize gösterdiler.⁶³

*Dünya Bankası'nın tahminlerine göre, ülkeler eşitsizliğin azaltılması için şimdi harekete geçerlerse, küresel yoksulluk seviyeleri, on yıldan uzun bir sürede değil, 3 yılda koronavirüs öncesi seviyesine dönebilir.*⁶⁴

2. İNSANLARI ÖNEMSEYEN İNSANİ EKONOMİLERİN OLDUĞU BİR DÜNYA

Hükümetler, eski vahşi ve sürdürülebilirlikten uzak kemer sıkma politikası reçetelerini reddetmeli ve servetin, toplumsal cinsiyetin ya da ırkın insanların sağlığını veya eğitimini belirlemeyeceğinin teminatını vermelidir. Bunun yerine, ücretsiz evrensel sağlık hizmetlerine, eğitime, bakım hizmetlerine ve diğer kamu hizmetlere yatırım yapılmalıdır. Evrensel kamusal hizmetler, özgür ve adil toplumların temelidir ve eşitsizliğin azaltılması için emsalsiz bir güce sahiptir. Zengin ve yoksul arasındaki uçurumu kapatırlar ve kadın ve erkek arasındaki, özellikle ücretsiz bakım emeğinin yeniden bölüşümünde, uçurumu kapatmaya da yardımcı olurlar. Irk kimliklerine hapsedilmiş ve tarihsel olarak ezilmiş ve toplumun çeperlerine itilmiş gruplar için fırsat eşitliği sağlarlar. Kosta Rika ve Tayland gibi ülkeler on yıl içinde evrensel sağlık hakkı hedefine ulaştılar.⁶⁵ Diğerleri de aynısını yapabilir.

Hükümetler, salgınla mücadele etmek için acilen "Halk için aşı" uygulamasına başlamalıdır.⁶⁶ Bunu yapabilmek için ilaç şirketleriyle yüzleşmeli ve herkes için güvenli ve etkili aşı ve tedavi sağlamak için ilgili tüm patent ve teknolojilere açık erişim konusunda ısrar etmelidirler.

*Borçların silinmesi yoksul ülkelerin herkes için ücretsiz sağlık hizmetlerine yatırım yapabilmesi için ayda 3 milyar doların serbest bırakılması anlamına gelecektir.*⁶⁷

3. SÖMÜRÜNÜN OLMADIĞI VE GELİR GÜVENLİĞİNİN OLDUĞU BİR DÜNYA

Evvla eşitsizliğin oluşmasının önüne geçilmelidir. Bu amaçla şirketler zengin hissedarlara her zamankinden daha fazla ücret ödemek yerine topluma öncelik verecek şekilde yeniden tasarlanmalıdır. Herkesin geliri teminat altına alınmalıdır ve ücretlerde üst sınır uygulaması başlatılabilir. Milyarderler ekonomik başarısızlığın bir göstergesidir ve aşırı zenginliğe son verilmelidir.

Virüs bize teminat altına alınmış gelir güvenliğinin yaşamsal önemde olduğunu ve yoksulluğun kalıcı bir şekilde geride bırakılmasının mümkün olduğunu gösterdi. Bunun gerçekleşmesi için yalnızca geçinmeye yetecek ücrete değil, işçi hakları, hastalık izni, ücretli ebeveyn izinleri ve insanların işlerini kaybetmesi durumunda işsizlik yardımları içeren çok daha geniş kapsamlı tanımlanmış iş güvenliğine ihtiyacımız var.

Hükümetler ayrıca ağırlıklı olarak kadınlar ve özellikle de ırk kimliklerine hapsedilmiş kadınların üstlendiği düşük ücretli ve ücretsiz bakım emeği işlerini tanımalı, azaltmalı ve bu işlerin yeniden bölüşümünü yapmalıdır.⁶⁸

High Pay Centre tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Birleşik Krallık'ta maaşlarda üst sınırın 100.000 pound (133.500 dolar) olarak belirlenmesi, 1 milyon iş değerinde nakdin yeniden bölüşümünü yapabilme gücü sağlayacaktır. Bu da şunu göstermektedir: en zengin tabaka şu anda kazandığından biraz daha az kazansa, kitlesel ücretsiz izne göndermelerden kaçınılabilecektir.⁶⁹

4. ZENGİNLERİN PAYLARINA DÜŞEN VERGİYİ ÖDEDİKLERİ BİR DÜNYA

Koronavirüs krizi zengin kişilerin ve büyük şirketlerin vergilendirilmesi konusunda bir dönüm noktası olmalıdır. Bu krize geri dönüp baktığımızda, nihayet zenginlerden -bir kez daha- adil bir şekilde vergi alabildiğimiz, dibe doğru yarışın sona erip zirveye doğru yarışın başladığı anı görmeliyiz. Bunlar, artan servet vergilerini, mali işlem vergilerini ve vergiden kaçmanın sona ermesini içerebilir. Yeşil ve adil bir geleceğe yatırım yapılmasını sağlayacağı için, toplumun en zengin üyelerinin artan oranlı vergiye tabi olması krizin etkilerinin adil bir şekilde iyileştirilmesinin temel taşıdır. Arjantin, yoksulluk içinde yaşayan insanlar ve küçük işletmeler için tıbbi malzemeler ve sosyal yardım da dahil olmak üzere koronavirüs önlemlerinin karşılanabileceği 3 milyar dolarlık bir kaynak yaratabilecek aşırı zenginler için geçici dayanışma ve servet vergisi getirerek tüm ülkelere öncülük etti.⁷⁰

Koronavirüs salgını sırasında şirketlerin kazandığı kâr fazlalarına uygulanacak bir vergi 104 milyar dolarlık bir kaynak sağlayabilir;⁷¹ bu da tüm çalışanlar için işsizlik güvencesi ve yoksul ülkelerdeki çocuklar ve yaşlılar için mali destek sağlamak için yeterli bir miktar.⁷²

5. İKLİM GÜVENLİĞİNİN OLDUĞU BİR DÜNYA

İklim tahribatı insanlığın şimdiye kadar karşı karşıya kaldığı en büyük tehdit. İklim krizi en yoksul kesimin, ekonomik olarak dışlanmış ve tarihsel olarak ezilmiş toplulukların geçim kaynaklarını yok ediyor ve hayatlarına mâl oluyor. Bu topluluklardaki kadınlarsa, herkesten daha fazla etkilenen gruplar arasında.⁷³

Bunu önlemek için, gezegenimizin daha fazla örselenmesini engelleyecek ve çocuklarımız için koruyacak bir yeşil ekonomi inşa etmeliyiz. Fosil yakıtlara verilen sübvansiyonlar sona erdirmeli, fosil yakıt şirketlerinin ve onların zengin hissedarlarının hükümetlerden aldıkları kurtarma paketleri üzerinden kar etmelerine bir son vermeliyiz. Eşitsizliğe karşı verilen mücadele aynı zamanda iklim adaleti için verilen mücadeledir. Salgın bize bir kriz karşısında hükümetlerin kitlesel eylemliliklerinin mümkün olduğunu gösterdi. İklim krizini önlemek için aynı düzeyde eylemlilik görmemiz gerekiyor.

Gelecek bugün yaptığımız seçimlerle belirlenecek

Tarih kitaplarının yazacağı insanlık tarihinin çok önemli bir noktasındayız. Virüsün bizi içinde bulunduğu acımasız, eşitsiz ve sürdürülemez bir dünyaya geri dönemeyiz. İnsanlık inanılmaz bir yeteneğe, muazzam bir zenginliğe ve ucu bucağı olmayan bir hayal gücüne sahip. Bu kaynaklarımızı yalnızca ayrıcalıklı bir azınlık için değil, herkes için fayda sağlayan daha eşit, insani bir ekonomi inşa etmek için kullanmalıyız.

Mali'de eğitim kolaylaştırıcısı Fatouma megafonla sesleniyor. © Laeïla Adjovi/Oxfam Novib

DİPNOTLAR

- 1 BM. (2020). Tackling the Inequality Pandemic: A New Social Contract for a New Era. Uluslararası Nelson Mandela Günü kapsamında BM Genel Sekreterinin Konuşması. <https://www.un.org/sg/en/content/sg/statement/2020-07-18/secretary-generals-nelson-mandela-lecture-%E2%80%9Ctackling-the-inequality-pandemic-new-social-contract-for-new-era%E2%80%9D-delivered>
- 2 Kristalina Georgieva. (2020). No lost generation: can poor countries avoid the Covid trap? The Guardian. <https://www.theguardian.com/business/2020/sep/29/covid-pandemic-imf-kristalina-georgieva>
- 3 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. Bu yayın için sayfadaki diğer indirme linkine bakın.
- 4 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. Bu yayın için sayfadaki diğer indirme linkine bakın.
- 5 Dünya Bankası. (2020). Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune. <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and-shared-prosperity>. The cited poverty projection assumes a 2% annual increase in inequality for every country and the downside growth projection.
- 6 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. Bu yayın için sayfadaki diğer indirme linkine bakın.
- 7 Uluslararası Çalışma Örgütü. (2020). A gender-responsive employment recovery: Building back fairer. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_751785.pdf
- 8 Uluslararası Çalışma Örgütü. (2020). A gender-responsive employment recovery: Building back fairer. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_751785.pdf
- 9 <https://www.cnnbrasil.com.br/saude/2020/06/05/negros-morrem-40-mais-que-brancos-por-coronavirus-no-brasil>, Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística'dan alınmıştır.
- 10 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. Bu yayın için sayfadaki diğer indirme linkine bakın.
- 11 Centers for Disease Control and Prevention (2020). Race, Ethnicity, and Age Trends in Persons Who Died from COVID-19.. —Amerika Birleşik Devletleri, Mayıs-Ağustos 2020. Morbid and Mortality Weekly Report . <https://www.cdc.gov/mmwr/volumes/69/wr/mm6942e1.htm>. ABD Nüfus Sayım Bürosu ve Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri, ırk ve etnik kökene göre ayrıştırılmış verileri toplamak için "Hispanik" terimini kullanmaktadır. Bununla birlikte, 'Hispanik' terimi, İspanyol kolonizasyonunu ve beyazlığı tarihsel olarak merkeze almıştır ve yaygın algı Latin Amerika'nın coğrafi topraklarının yerli ve Afrika mirasını sildiği şeklindedir. Oxfam, bunun yerine, kapsayıcı bir kolektif kimlik yaratmaya çalışan ve aynı zamanda insanların tarihsel olarak konumlanma şekillerini sorgulayan ikili olmayan cinsiyet tanımlayıcısı "Latin" kavramını kullanmaktadır.
- 12 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. Bu yayın için sayfadaki diğer indirme linkine bakın.
- 13 Dünya Bankası. (2020). Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune. <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and-shared-prosperity>. Also see C. Lakner, N. Yonzan, D. G. Mahler, R. A. Castaneda Aguilar, H. Wu, M. Fleury. 2020. Updated estimates of the impact of COVID-19 on global poverty: The effect of new data. Data Blog, Ekim 7, 2020. <https://blogs.worldbank.org/opendata>.
- 14 Dünya Bankası. (2020). Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune. <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and-shared-prosperity>
- 15 World Inequality Lab. (2017). World Inequality Report 2018. <https://wir2018.wid.world/>
- 16 T. Gore. (2020). Confronting Carbon Inequality: Putting climate justice at the heart of the COVID-19 recovery. Oxfam International. <https://www.oxfam.org/en/research/confronting-carbon-inequality>
- 17 C. Coffrey et al Oxfam. (2020). Time to Care: Unpaid and underpaid care work and the global inequality crisis. Oxfam International <https://www.oxfam.org/en/research/time-care>
- 18 J. Losavio. (2020). What racism costs us all. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/fandd/2020/09/the-economic-cost-of-racism-losavio.htm>
- 19 E. Bonilla-Silva, (1997). Rethinking racism: Toward a structural interpretation. American sociological review, 465-480.
- 20 E. BonillaSilva, a.g.e..
- 21 E. Bonilla-Silva, a.g.e..
- 22 DSÖ. (2017). Tracking Universal Health Coverage: 2017 Global Monitoring Report. Dünya Sağlık Örgütü https://www.who.int/healthinfo/universal_health_coverage/report/2017/en/
- 23 Uluslararası Çalışma Örgütü. (2017). World Social Protection Report 2017–19: Universal social protection to achieve the Sustainable Development Goals. https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_604882/lang--en/index.htm
- 24 Uluslararası Çalışma Örgütü. (2020). World Employment and Social Outlook: Trends 2020. https://www.ilo.org/global/research/global-reports/weso/2020/WCMS_734455/lang--en/index.htm
- 25 31 Ekim 2020 itibarıyla, ilk 1000'deki milyarderlerin yarısından fazlası Beyaz erkeklerdi. Kaynak: Forbes Milyarder Listesi <https://www.forbes.com/re-al-time-billionaires/>
- 26 31 Ekim 2020 itibarıyla, ilk 1000'deki milyarderlerin yarısından fazlası Beyaz erkeklerdi. Kaynak: Forbes Milyarder Listesi <https://www.forbes.com/re-al-time-billionaires/>
- 27 P.E. Revollo et al (2019) Methodology note. Public Good or Private Wealth? Oxfam International. <https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/>

- handle/10546/620599/tb-public-good-or-private-wealth-methodology-note-210119-en.pdf
- 28 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Bu yayın için sayfadaki diğer indirme linkine bakın.
- 29 P. Espinoza Revollo(2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. Bu yayın için sayfadaki diğer indirme linkine bakın.
- 30 O. Celasun, L. Christiansen, and M. MacDonald. (2020). The Crisis is Not Over, Keep Spending (Wisely). IMF Blog. <https://blogs.imf.org/2020/11/02/the-crisis-is-not-over-keep-spending-wisely/>
- 31 U. Gneiting, N. Lusiani and I. Tamir. (2020). Power, Profits and the Pandemic: From corporate extraction for the few to an economy that works for all. Oxfam International. <https://www.oxfam.org/en/research/power-profits-and-pandemic>
- 32 D. Reed. (2020). Coronavirus and Service Cuts by Big Airlines Are Inflating Demand for Private Jet Charters after Year of Strong Sales. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/danielreed/2020/02/27/coronavirus--service-cuts-by-big-airlines-are-pushing-private-jets-to-near-record-sales-despite-environmental-ists-eforts/?sh=7be031e2a281>
- 33 AFP Agency. (2020). 'Life at the top': Lebanon mountain club dodges economic crisis. <https://www.youtube.com/watch?v=yzprjfyfZYS&feature=youtu.be> 34 C. Lakner, N. Yonzan, D. G. Mahler, R. A. Castaneda Aguilar, H. Wu, M. Fleury. 2020. Updated estimates of the impact of COVID-19 on global poverty: The effect of new data. Data Blog, Ekim 7, 2020. <https://blogs.worldbank.org/opendata>
- 34 T. Gore. (2020). Confronting Carbon Inequality: Putting climate justice at the heart of the COVID-19 recovery. Oxfam International. <https://www.oxfam.org/en/research/confronting-carbon-inequality>
- 35 C. Lakner, N. Yonzan, D. G. Mahler, R. A. Castaneda Aguilar, H. Wu, M. Fleury. 2020. Updated estimates of the impact of COVID-19 on global poverty: The effect of new data. Data Blog, Ekim 7, 2020. <https://blogs.worldbank.org/opendata>
- 36 A. Sumner, E. Ortiz-Juarez and C. Hoy. (2020). Precarity and the Pandemic: COVID-19 and Poverty Incidence, Intensity, and Severity in Developing Countries. WIDER Working Paper 2020/77. <https://www.wider.unu.edu/sites/default/files/Publications/Working-paper/PDF/wp2020-77.pdf>
- 37 Pew Research Center. (2015). A Global Middle Class Is More Promise than Reality. <https://www.pewresearch.org/global/2015/07/08/a-global-middle-class-is-more-promise-than-reality/>
- 38 Hikaye United Steelworkers'dan alınmıştır. (2020). Not Even the Bare Minimum: Bangladeshi Garment Workers' Wages and the Responsibility of Canadian Brands. (gelecek yayın)
- 39 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. Bu yayının indirme bağlantısı için aşağıya bakın.
- 40 Dünya Bankası. (2020). Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune. <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and-shared-prosperity> The simulations are based on C. Lakner, D. G. Mahler, M. Negre, and E. B. Prydz. (2020). How Much Does Reducing Inequality Matter for Global Poverty? Global Poverty Monitoring Technical Note 13 (June), World Bank. <http://documents1.worldbank.org/curated/en/328651559243659214/pdf/How-Much-Does-Reducing-Inequality-Matter-for-Global-Poverty.pdf>
- 41 Institute for Policy Studies. (2020). Racial Economic Inequality. <https://inequality.org/facts/racial-inequality/>
- 42 Uluslararası Çalışma Örgütü. (2020). A gender-responsive employment recovery: Building back fairer. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_751785.pdf
- 43 Pan American Health Organization (PAHO) ve Dünya Sağlık Örgütü (WHO). (2020). Considerations on Indigenous Peoples, Afro-Descendants, and Other Ethnic Groups during the COVID-19 Pandemic. <https://iris.paho.org/handle/10665.2/52251>
- 44 Oxfam (2020). Averting Ethnocide. Indigenous peoples and territorial rights in crisis in the face of COVID-19 in Latin America <https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/621028/bp-avoiding-ethnocide-210720-en.pdf>
- 45 Düşük ve orta gelirli ülkelerden alınan kanıt: Imperial College COVID-19 Müdahale Ekibi. (2020). Report 22: Equity in response to the COVID-19 pandemic: an assessment of the direct and indirect impacts on disadvantaged and vulnerable populations in low- and lower middle-income countries. <https://www.imperial.ac.uk/media/imperial-college/medicine/mrc-gida/2020-05-12-COVID19-Report-22.pdf> ; Yüksek gelirli ülkelerden, örneğin BK'den elde edilen kanıt: B. Palmer. (2020). Chart of the week: Covid-19 kills people in the most deprived areas at double the rate of those in the most affluent. Nuffield Trust. <https://www.nuffieldtrust.org.uk/resource/chart-of-the-week-covid-19-kills-the-most-deprived-at-double-the-rate-of-affluent-people-like-other-conditions>, ya da ABD: C. Brown and M. Ravallion. (2020). Poverty, inequality, and COVID-19 in the US. <https://voxeu.org/article/poverty-inequality-and-covid-19-us>
- 46 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. Bu yayın için sayfadaki diğer indirme linkine bakın.
- 47 UNESCO. (2020). Education: From disruption to recovery. <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- 48 UNESCO, UNICEF ve Dünya Bankası. (2020). What Have We Learnt? Findings from a survey of ministries of education on national responses to COVID-19. <https://data.unicef.org/resources/national-education-responses-to-covid19/>
- 49 UNESCO (2020). Covid-19 school closures around the world will hit girls hardest. <https://en.unesco.org/news/covid-19-school-closures-around-world-will-hit-girls-hardest>
- 50 Uluslararası Çalışma Örgütü. (2020). ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. Sixth edition Updated estimates and analysis. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/briefingnote/wcms_755910.pdf. Pandemi nedeniyle, çalışma saatlerinin 2020'nin ikinci çeyreğinde (2019'un dördüncü çeyreğine kıyasla) yüzde 17,3 oranında azaldığı tahmin edilmektedir, bu da 495 milyon tam

- zamanlı işe denktir. Üçüncü ve dördüncü çeyreklerdeki çalışma saati kayıpları biraz azaldı, ancak 2020 sonunda iş açığı ciddi oranda devam ediyor.
- 51 M. Martin et al. (2020). Fighting inequality in the time of COVID-19: The Commitment to Reducing Inequality Index 2020. Oxfam ve Uluslararası Kalkınma Finansmanı Kurumu (DFI) <https://www.oxfam.org/en/research/fighting-inequality-time-covid-19-commitment-reducing-inequality-index-2020>
- U. Gneiting, N. Lusiani and I. Tamir. (2020). Power, Profits and the Pandemic: From corporate extraction for the few to an economy that works for all. Oxfam International. <https://www.oxfam.org/en/research/power-profits-and-pandemic>
- Due to the pandemic, working hours are estimated to have declined by 17.3 per cent in the second quarter of 2020 (compared with the fourth quarter of 2019), which is equivalent to 495 million full-time jobs. Working hour losses in the third and fourth quarters eased slightly but the jobs deficit at the end of 2020 remains significant.
- 52 Oxfam America. (2020). Disposable: In the face of COVID-19, the poultry industry seems willing to pay for cheap chicken with workers' lives. https://assets.oxfamamerica.org/media/documents/Disposable_Poultry_COVID.pdf
- 53 M. Fisher and E. Bubola. As Coronavirus Deepens Inequality, Inequality Worsens Its Spread. The New York Times. (2020). 15 Mart 2020. 8 Ekim 2020 tarihinde erişilmiştir. <https://www.nytimes.com/2020/03/15/world/europe/coronavirus-inequality.html>
- 54 Uluslararası Çalışma Örgütü (2018). Women and men in the informal economy: A statistical picture. https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_626831/lang--en/index.htm
- 55 M. Bolis v.d. (2020). Care in the Time of Coronavirus: Why care work needs to be at the centre of a post-COVID-19 feminist future. Oxfam. <https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/621009/bp-care-crisis-time-for-global-reevaluation-care-250620-en.pdf>
- 56 Oxfam. (2020). The Hunger Virus: How COVID-19 is fuelling hunger in a hungry world. Basın Açıklaması. Oxfam International: Oxford. <https://www.oxfam.org/en/research/hunger-virus-how-covid-19-fuelling-hunger-hungry-world>
- 57 P. Espinoza Revollo (2021). The Inequality Virus: Methodology note. Oxfam. See separate download on the page for this publication.
- 58 A. Roy. (2020). The pandemic is a portal. Financial Times. <https://www.ft.com/content/10d-8f5e8-74eb-11ea-95fe-fcd274e920ca>
- 59 L. Zamore ve B. Phillips. (2020). COVID-19 and Public Support for Radical Policies. NYU Center on International Cooperation. <https://cic.nyu.edu/sites/default/files/zamore-phillips-covid19-public-support-radical-policies-web-final.pdf>
- 60 K. Schwab. (2020). We must move on from neoliberalism in the post-COVID era. World Economic Forum. <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/coronavirus-covid19-recovery-capitalism-environment-economics-equality/>
- 61 J. Zeballos-Roig. (2020). The IMF says governments should consider new wealth taxes to raise cash from the rich as coronavirus slams the global economy. Business Insider. <https://www.businessinsider.fr/us/governments-wealth-taxes-imf-new-source-revenue-coronavirus-economy-consider-2020-4>
- 62 Financial Times. (2020). Virus lays bare the frailty of the social contract. <https://www.ft.com/content/7ef-f769a-74dd-11ea-95fe-fcd274e920ca>
- 63 M. Martin et al (2020). Fighting inequality in the time of COVID-19: The Commitment to Reducing Inequality Index 2020. Oxfam ve Uluslararası Kalkınma Finansmanı Kurumu (DFI). <https://www.oxfam.org/en/research/fighting-inequality-time-covid-19-commitment-reducing-inequality-index-2020>
- 64 Dünya Bankası. (2020). Poverty and Shared Prosperity 2020: Reversals of Fortune. <https://www.worldbank.org/en/publication/poverty-and-shared-prosperity>
- 65 M. Lawson v.d. (2019). Public Good or Private Wealth? Oxfam International. <https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/620599/bp-public-good-or-private-wealth-210119-en.pdf>
- 66 Oxfam. (2020). Open letter: Uniting Behind A People's Vaccine Against COVID-19. <https://medium.com/@Oxfam/uniting-behind-a-peoples-vaccine-against-covid-19-87eec640976>
- 67 Oxfam. (2020). Over 1,000 health professionals call for G20 to cancel developing countries' debt. Media reaction. <https://www.oxfam.org/en/press-releases/over-1000-health-professionals-call-g20-cancel-developing-countries-debt>
- 68 L. Addati, U. Cattaneo, V. Esquivel ve I. Valarino (2018). Care Work and Care Jobs for the Future of Decent Work. Geneva: Uluslararası Çalışma Örgütü. https://www.ilo.org/global/publications/books/WCMS_633135/lang--en/index.htm
- 69 High Pay Centre. (2020). Paying for Covid: capping excessive salaries to save industries. <https://highpaycentre.org/paying-for-covid-capping-excessive-salaries-to-save-industries/>
- 70 Buenos Aires Times. (2020). Senate approves one-time levy on assets for Argentina's richest. <https://batimes.com.ar/news/argentina/senate-approves-one-time-levy-on-assets-for-argentinas-richest.phtml>
- 71 U. Gneiting, N. Lusiani and I. Tamir. (2020). Power, Profits and the Pandemic: From corporate extraction for the few to an economy that works for all. Oxfam International. <https://www.oxfam.org/en/research/power-profits-and-pandemic>
- 72 The financing gap to offer a social protection floor package in low-income countries is \$48bn in 2020. ILO. (2020c). Financing gaps in social protection. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---soc_sec/documents/publication/wcms_758705.pdf
- 73 Oxfam International. (2019). Forced from Home. Climate-fuelled displacement. <https://oxfamilibrary.openrepository.com/bitstream/handle/10546/620914/mb-climate-displacement-cop25-021219-en.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

OXFAM

OXFAM, yoksulluğun adaletsizliğinden arınmış bir gelecek inşa etmek için küresel bir değişim hareketinin parçası olarak 67'den fazla ülkede bir araya gelen 20 örgütün oluşturduğu uluslararası bir konfederasyondur. Daha fazla bilgi için lütfen bu kurumlardan birine yazın veya www.oxfam.org adresini ziyaret edin.

Oxfam America (www.oxfamamerica.org)
Oxfam Australia (www.oxfam.org.au)
Oxfam-in-Belgium (www.oxfamsol.be)
Oxfam Brasil (www.oxfam.org.br)
Oxfam Canada (www.oxfam.ca)
Oxfam France (www.oxfamfrance.org)
Oxfam Germany (www.oxfam.de)
Oxfam GB (www.oxfam.org.uk)
Oxfam Hong Kong (www.oxfam.org.hk)
Oxfam IBIS (Denmark) (www.oxfamibis.dk)
Oxfam India (www.oxfamindia.org)
Oxfam Intermón (Spain) (www.oxfamintermon.org)
Oxfam Ireland (www.oxfamireland.org)
Oxfam Italy (www.oxfamitalia.org)
Oxfam Mexico (www.oxfammexico.org)
Oxfam New Zealand (www.oxfam.org.nz)
Oxfam Novib (Netherlands) (www.oxfamnovib.nl)
Oxfam Québec (www.oxfam.qc.ca)
Oxfam South Africa (www.oxfam.org.za)
KEDV (<https://www.kedv.org.tr/>)